

Vietnam

BÌNH ĐẲNG TẠI PHẦN LAN

**Thông tin dành cho
phụ nữ và nam giới
nhập cư**

LỜI MỞ ĐẦU

Địa vị của người phụ nữ và nam giới được định nghĩa bằng những cách khác nhau trong mỗi nền văn hoá khác nhau. Kể cả quan niệm về gia đình cũng khác nhau ở các nơi trên thế giới. Trong quyển hướng dẫn này nói về địa vị của người phụ nữ và nam giới tại Phần Lan và mô tả việc người phần lan hiểu như thế nào về sự bình đẳng.

Quyển hướng dẫn được soạn ra cho những người phụ nữ và nam giới nhập cư đến Phần Lan cũng như cho gia đình của họ. Trong đây đã có thu thập các kiến thức tổng quát về đời sống gia đình, sự giáo dục, đào tạo con cái và đời sống làm việc. Mục đích của quyển sách này là để giúp cho hiểu được các tập quán sinh hoạt của người phần lan.

Tất cả mọi người ở Phần Lan đều có quyền được đối xử như nhau. Không được phân biệt bất cứ ai vì những lý do chẳng hạn như: phái, gốc dân hay tín ngưỡng.

Sự phân biệt bị cấm đoán kể cả trong luật pháp Phần Lan lẫn trong rất nhiều các hiệp định mà Phần Lan đã ký kết với liên hiệp quốc. Kể cả phụ nữ lẫn nam giới đều có những quyền lợi, nghĩa vụ và cơ hội như nhau. Trên nguyên tắc thì sự đối xử bình đẳng được sử dụng cho người nhập cư cũng giống như cho công dân Phần Lan.

Từ các văn phòng hành chính của địa phương cư ngụ sẽ hỏi được thêm về các điều trong quyển sách này. Nếu như khả năng ngôn ngữ không đủ để trao đổi với các nhân viên chính quyền thì có thể hỏi nhân viên chính quyền cơ hội được đặt thông dịch. Khi đi giải quyết các vấn đề pháp lý, không nên sử dụng chồng/vợ hoặc con cái làm thông dịch. Nếu như có thể thì lúc nào cũng nên đặt thông dịch chuyên nghiệp.

Hãy hỏi nhân viên chính quyền cơ hội được đặt thông dịch để sử dụng hoặc dịch vụ chuyển ngôn miễn phí.

Sự hướng dẫn dành riêng cho người nhập cư

Tại nhiều địa phương có các điểm hướng dẫn đặc biệt dành cho người nhập cư và các nhân viên chuyên trách phục vụ cho người dân nhập cư, những người này sẽ giúp đỡ trong các vấn đề khó khăn thường nhật hoặc sẽ cho biết đi nhờ giúp đỡ ở đâu.

Tasa-arvoisena Suomeissa - Tietoa maahanmuuttajaiselle ja -miehelle

Quyển hướng dẫn và bản dịch của nó cũng tìm được ở địa chỉ: www.mol.fi/migration

Tác phẩm viết tay: Virve Raittinen

Hình ảnh: Hanna-Kaisa Hämäläinen

Ban biên tập: Reet Nurmi/STAKES, Elina Sana/TANE, Batulo Essak/ETNO, Pirjo Takalo/Văn phòng đại diện cho người thiểu số, Tarja Rantala/Bộ Lao Động, Mai Salmenkangas/ Bộ Lao Động

Ấn loát: Edita Prima Oy

Nhà xuất bản: Bộ Lao Động, Văn phòng đại diện cho người thiểu số, Ủy ban thương thuyết vấn đề bình đẳng

Helsinki 2002

TME7.907 vi

ĐỜI SỐNG GIA ĐÌNH

Ở Phần Lan thường thì các gia đình gần như nhỏ, nghĩa là ít khi có người thân khác sống chung với gia đình gồm cha mẹ và các con. Gia đình có thể được hình thành từ hai vợ chồng có hôn thú hoặc ngoại hôn, vợ chồng và các con hoặc một trong hai cha mẹ sống chung với các con. Nhiều gia đình ngoài hai vợ chồng và các con chung của họ còn có các con riêng của một trong hai người hoặc con riêng của mỗi người có từ đời vợ/chồng trước.

Vợ chồng có nghĩa là những cặp đang sống trong hôn nhân hoặc ngoại hôn. Kể cả những người cùng phái cũng được đăng ký mối quan hệ của mình tại Phần Lan. Ở Phần Lan, cha mẹ không có quyết định cho con của mình lấy ai. Kể cả người phụ nữ lẫn nam giới đều được quyền tự do lựa chọn người chung sống với mình.

HÔN NHÂN

Ở Phần Lan hôn nhân được kết hợp hoặc do sự phối hôn tại nhà thờ hoặc do sự phối hôn dân sự chẳng hạn như tại toà thị chính. Trước khi phối hôn sẽ xem xét có những sự trở ngại nào cho hôn nhân không (avoliiton esteet). Theo luật Phần Lan thì những người đang có hôn thú còn hiệu lực thì không được kết hôn nữa. Cũng như dưới 18 tuổi hoặc bà con gần thì được xem là sự cản trở tiến đến hôn nhân. Các sự cản trở cho hôn nhân sẽ được xem xét theo luật Phần Lan nếu như có ít nhất một

trong hai người dự định kết hôn có quốc tịch Phần Lan hoặc người đó sống tại Phần Lan.

*Ở Phần Lan trước khi có thể kết hôn thì những người dự định kết hôn phải xin được xét các cản trở đối với hôn nhân. Sự xem xét này có thể xin thực hiện hoặc tại **toà thị chính** (maistraatti) hoặc tại **hội thánh**, nơi mà hai người hoặc một trong hai người là tín đồ.*

Họ

Trước khi kết hôn thì hai vợ chồng sẽ quyết định về họ sắp tới của mình. Theo luật Phần Lan thì họ có thể hoặc là giữ lại họ riêng của mỗi người, hoặc là lấy họ chung của một trong hai người.

Các quyền lợi và trách nhiệm trong hôn nhân

Theo luật Phần Lan thì các quyền lợi và trách nhiệm đối với cả hai vợ chồng đều như nhau. Các công việc để bảo tồn cho gia đình như là đi làm và các công việc nhà thông thường đều được chia ra một cách bình đẳng.

Cả hai người đều có thể đi làm việc để nuôi gia đình. Nếu như một trong hai người không có đi làm, người đó sẽ chăm nom gia đình bằng cách làm công việc nhà. Người đi làm hoặc người có đồng lương nhiều hơn phải cho người kia tiền để mua đồ dùng

Sự lựa chọn họ cũng tác động đến họ của con cái

GIẢI PHÁP 1

Hai vợ chồng cùng lấy tên chung hoặc là họ của người đàn ông hoặc là họ của người đàn bà. Người chồng hay vợ có họ thay đổi thì có thể dùng họ ghép của họ cũ của mình và họ mới viết liền nhau.

Trong trường hợp này thì con cái sẽ lấy họ của cha mẹ chúng.

GIẢI PHÁP 2

Cả hai vợ chồng đều giữ nguyên họ của mình.

Trường hợp này thì cha mẹ có thể lựa chọn cho con mình mang họ cha hay họ mẹ. Tất cả anh chị em đều phải mang cùng một họ.

Vào năm 2000 gần 2800 người Phần Lan đã kết hôn với người nhập cư. Giới nam thì đã kết hôn nhiều nhất là với người Nga, người Viro và người Thái.

chung cho gia đình và và các nhu cầu bình thường cho cá nhân. Nếu nhu người có thu nhập nhiều hơn không chịu nhu vậy thì trường hợp cần thiết có thể đòi người này trả cho người kia tiền cấp dưỡng. Trong luật pháp Phần Lan có quy định quyền được nhận cấp dưỡng hay là tiền giúp đỡ mà số tiền sẽ được quy định hoặc bằng hợp đồng thỏa thuận hoặc do quyết định của tòa án.

Sự tác động của hôn nhân đến tài sản

Vợ chồng sẽ tự quyết định về số tài sản của riêng mình. Theo luật pháp Phần Lan thì cả hai vợ cũng như chồng sẽ có chủ quyền riêng đối với số tài sản mà mình đã có trước khi thành hôn hoặc số tài sản mà họ mua cho riêng mình trong thời gian đã thành hôn. Vợ hoặc chồng khi không có sự đồng ý của đối

phương thì không được bán hoặc trao chẳng hạn như căn nhà đang dùng làm nhà ở chung, đồ đạc trong nhà cũng như đồ đạc của con cái.

Nếu như vợ hay chồng có hôn thú tự một mình mượn nợ thì người này cũng sẽ tự chịu trách nhiệm trả nợ một mình. Đối với số tiền nợ mượn chung cũng như số tiền nợ mà một trong hai người mượn để nuôi sống gia đình thì cả hai cùng trả.

Về vấn đề tài sản của hai vợ chồng có hôn thú thông thường sẽ chiếu theo luật của quốc gia mà hai vợ chồng cư ngụ trong thời gian kết hôn với nhau. Nếu như về sau mà hai vợ chồng có nơi cư ngụ ở một quốc gia khác, thì sẽ căn cứ theo luật ở nơi đó. Thường thì luật ở quốc gia cư ngụ mới sẽ được áp dụng sau khi hai vợ chồng đã sống ở đó ít nhất là năm năm.

Nếu như hai vợ chồng khi kết hôn với nhau sống vô hạn định tại Phần Lan thì sự tác động của hôn nhân đến tài sản sẽ được quy định theo luật pháp Phần Lan. Nếu như hai vợ chồng thời gian đầu sống ở quốc gia khác rồi sau đó mới chuyển đến Phần Lan ở thì luật Phần Lan chỉ bắt đầu áp dụng khi họ đã ở đây được năm năm. Trước thời điểm này thì sẽ áp dụng theo luật của quốc gia nơi họ ở trước đây. Trường hợp nếu là người hồi hương thì luật Phần Lan sẽ bắt đầu được áp dụng ngay lập tức khi hai vợ chồng đã dọn hẳn sang đây ở một cách vô thời hạn.

Hai vợ chồng có thể làm tờ hợp đồng quy định về vấn đề tài sản sẽ áp dụng chẳng hạn như theo luật pháp của quốc gia mà hai người đang mang quốc tịch hoặc theo luật pháp của quốc gia nơi cư ngụ trước đây của hai vợ chồng. Hai vợ chồng khi đã chuyển sang Phần Lan ở rồi thì cũng có thể thỏa thuận những điều như: về vấn đề tài sản của hai vợ chồng sẽ áp dụng theo luật Phần Lan trước khi hai người đã ở đây được năm năm. Thường thì nên nhờ sự giúp đỡ của **văn phòng cố vấn pháp luật công chúng, của trợ vấn pháp lý** hoặc của **luật sư** ở nơi khác.

Quyền thừa hưởng

Ở Phần Lan đàn bà và đàn ông đều được thừa hưởng tài sản theo cách như nhau. Con và các con cái của chúng có quyền được thừa hưởng tài sản cha mẹ chúng khi họ chết. Khi người phối ngẫu chết đi mà người này không có con hoặc con của chúng (cháu nội/ngoại) thì người vợ hay chồng còn sống sẽ hưởng toàn bộ số tài sản của người phối ngẫu đã chết.

Quy luật này đầu sau sẽ không được thực hiện nếu như người vợ/chồng đã có quyết định khác **trong di chúc**. Bằng cách làm giấy tờ về vấn đề thừa hưởng có nghĩa là giấy di chúc thì con người sẽ chỉ phối được việc tài sản của họ sẽ đem chia như thế nào sau khi họ chết.

Thông thường thì người nhập cư ở Phần Lan có quyền thừa hưởng giống như công dân Phần Lan. Việc thừa hưởng sẽ được áp dụng trước tiên là theo luật của quốc gia cư ngụ, nơi mà người để lại tài sản khi chết cư trú. Kể cả việc áp dụng theo luật nào cho sự thừa kế cũng có thể quy định trong di chúc.

Các văn phòng cố vấn pháp lý cũng như các luật sư khác sẽ giúp đỡ việc soạn di chúc và các việc có liên quan đến vấn đề chia di sản.

NGOẠI HÔN

Ngoại hôn có nghĩa là mối quan hệ mà hai vợ chồng sống chung với nhau nhưng không có kết hôn. Hình thức ngoại hôn là hình thức gia đình thông dụng nhất ở Phần Lan. Vợ chồng ngoại hôn được xem như vợ chồng có hôn thú trong nhiều trường hợp, chẳng hạn như trong nhiều quyết định về sự an sinh xã hội. Theo luật pháp Phần Lan thì vợ chồng ngoại hôn và có hôn thú sẽ khác biệt nhau chẳng hạn như trong những vấn đề sau:

- Những đứa con của vợ chồng ngoại hôn không tự động có những quyền lợi như những đứa con của vợ chồng có hôn thú, mà quyền lợi của chúng được bảo đảm bằng sự nhận diện cha con. (xem trang 7)

Sự ngoại hôn và giấy phép cư trú

Vợ chồng ngoại hôn có thể là lý do để nhận được giấy phép cư trú, nếu như người đang sống tại Phần Lan và người vợ/chồng ngoại hôn của người này đã sống chung nhau được ít nhất là hai năm hoặc là họ có con chung với nhau. Giấy phép sẽ không được cấp cho trong trường hợp một trong hai người có hôn thú với một người khác.

Ở Phần Lan thì sau khi đứa con sinh ra, các người cha có thể nghỉ phụ sản từ 1-3 tuần để chăm sóc em bé. Đã có hơn 60 phần trăm số người cha sử dụng quyền lợi được nghỉ phụ sản.

- Nếu như hai vợ chồng ngoại hôn chuyển ra ở riêng, thì cả hai đều giữ chủ quyền riêng số tài sản của mình, nếu như sự việc này đã không có làm hợp đồng.
- Vợ hay chồng ngoại hôn không thừa hưởng của người kia nếu như họ không có giấy di chúc.

Trong mối quan hệ ngoại hôn thì việc quan trọng là cần thỏa thuận việc tài sản chung sẽ được chia như thế nào sau khi thôi nhau hay sau khi người kia chết. Các thỏa thuận về tài sản phải làm bản văn bản.

Sự cắt bao quy đầu của thiếu nữ bị nghiêm cấm

Sự cắt bỏ một bộ phận sinh dục của thiếu nữ và phụ nữ theo luật hình sự ở Phần Lan là một hành vi phải bị trừng phạt, mà có thể bị phạt ở tù nhiều năm. Sự cắt bao quy đầu của con trai thì không bị cấm tại Phần Lan. Dầu vậy, vẫn phải nhớ rằng việc cắt bao quy đầu của con trai trái lại với ý muốn của nó là một việc cần hỏi, nếu như đứa con trai đã đủ lớn để tự cho sự đồng ý làm việc này. Ở Phần Lan tuổi phổ thông thường được xem đã phát triển đủ để phải lưu ý đến ý muốn của nó.

Bởi vì việc cắt bao quy đầu của con trai vì lý do tín ngưỡng không phải là sự điều trị cho sức khỏe hoặc bệnh tình nên việc đó không được làm ở trong các cơ sở y tế công cộng của tất cả các địa phương. Dầu vậy thì việc cắt bao quy đầu cũng phải được làm trong những môi trường, mà có thể được bảo đảm có đủ hiểu biết về y học, vệ sinh và phương tiện giảm đau.

Khi người cha đã được xác định rồi thì đứa con có cùng những quyền lợi như là những đứa con sinh ra trong hôn nhân.

Quốc tịch của đứa con

Đứa con khi được sinh ra sẽ mang quốc tịch Phần Lan, nếu như:

- người mẹ của đứa bé là công dân Phần Lan khi sinh con
- cha của đứa bé là công dân Phần Lan và kết hôn với người mẹ của đứa bé là người ngoại quốc
- cha của đứa bé đã chết nhưng khi chết đã là công dân Phần Lan và có hôn thú với mẹ của đứa bé
- đứa bé được sinh tại Phần Lan mà trong khi ra đời không được mang một quốc tịch của nước nào khác

SỰ GIÁO DỤC VÀ CHĂM SÓC CON CÁI

Kinh nghiệm cho thấy là hai ngôn ngữ và hai văn hoá sẽ là các nguồn sức lực trong tương lai của các trẻ em dân nhập cư. Các quý phụ mẫu có thể đặt trọng tâm cho việc đó bằng cách nói chuyện bằng tiếng mẹ đẻ với con mình một cách thích hợp và cho nó tìm hiểu văn hóa của mình. Tiếng và văn hoá Phần Lan chúng học được ở bên ngoài gia đình trong nhà trẻ và trường học.

Chăm sóc sức khỏe cho trẻ em

Cộng đồng xã hội cùng tham gia vào việc chăm sóc sức khỏe cho trẻ em với gia đình. Từ khi đứa bé chào đời cho đến khi được bảy tuổi thì sức khỏe của đứa bé và người mẹ được theo dõi ở **phòng hướng dẫn sức khỏe trẻ em**, nơi đó sẽ kiểm tra sức khỏe của đứa bé thường xuyên trong những khoảng thời gian nhất định. Ở phòng hướng dẫn sức khỏe cũng coi sóc việc tiêm chủng cần thiết cũng như cung cấp các kiến thức về việc chăm sóc, giáo dục và cách làm cha mẹ. Các người mẹ và người cha có thể hỏi ở phòng hướng dẫn sức khỏe ý kiến về các vấn đề mà mình đang bận tâm. Kế cả dịch vụ tâm lý thiếu nhi và trị liệu ngôn ngữ cũng có thể đặt qua **phòng hướng dẫn sức khỏe gia đình**. Về sức khỏe của các học sinh phổ thông do **y-tá, bác sĩ và nha sĩ của trường học** cùng cộng tác với cha mẹ đảm trách.

Sự trợ giúp về kinh tế cho gia đình có con nhỏ

Ở Phần Lan sự thu nhập để chi tiêu của các gia đình có con nhỏ được giúp đỡ bằng các sự tài trợ

khác nhau. Một số các quyền lợi được cấp cho tất cả mọi người dân sống tại Phần Lan. Một vài trợ cấp thì chỉ những người đã ở Phần Lan trường kỳ trong một thời gian lâu mới được.

- **Trợ cấp sản phụ** (äitiivastustus) cấp cho từng người mẹ sống ở Phần Lan, mà có đi khám ở phòng hướng dẫn sức khỏe (neuvola) hoặc ở bác sĩ trước khi hết tháng có thai thứ tư. Trợ cấp có thể nhận hoặc bằng tiền, hoặc bằng thùng quà sản phụ. Thùng quà sản phụ có chứa các quần áo và vật dụng cần thiết cho em bé vừa mới sinh.
- **Trợ cấp phụ mẫu** (vanhempainpäiväraha) trả cho người mẹ/người cha, mà ở nhà chăm sóc con trong thời gian em bé được mười tháng tuổi đầu. Trợ cấp này bao gồm tiền hộ sản, tiền phụ sản và tiền phụ mẫu. Tất cả mọi người sống trường kỳ ở Phần Lan ít nhất là 180 ngày trước ngày dự trữ sinh đều được quyền hưởng trợ cấp này. Số tiền này được quy định tùy theo số tiền lương. Những cha mẹ không có đi làm việc thì sẽ được trả tiền trợ cấp với số thấp nhất.
- Những chi tiêu của gia đình có con nhỏ cũng được nhẹ bớt đi bằng **tiền phụ cấp trẻ em** (lapsilisä), mà được trả hàng tháng cho từng đứa con dưới 17 tuổi sống trường kỳ tại Phần Lan.

Hỏi thêm chi tiết về các quyền lợi của các gia đình có con nhỏ ở các văn phòng của viện hưu bổng nhân dân hay là KELA, trợ cấp cũng có thể xin từ nơi đó. Từ phòng hướng dẫn sức khỏe người mẹ cũng có thể hỏi khi nào xin trợ cấp được.-

GỬI CON

Ở Phần Lan việc trẻ em hàng ngày được gửi chăm sóc bên ngoài gia đình là chuyện bình thường. Bằng sự chăm sóc ở nhà trẻ, người ta muốn trợ giúp cho đứa trẻ phát triển một cách phong phú và quân bình. Đồng thời là muốn khuyến khích cho cả hai cha mẹ đi làm việc và đi học một cách bình đẳng như nhau. Cha mẹ có thể xấp xếp gửi con bằng ba cách:

- Mẹ hoặc cha có thể nghỉ làm không lãnh lương ở nhà chăm sóc con. Người cha/mẹ chăm sóc con sẽ được trợ giúp về mặt tài chính bằng tiền **trợ cấp gửi con ở nhà** (kothoidon tuki) cho tới lúc đứa con được ba tuổi.
- Đứa con có thể được gửi **người chăm sóc tư** hoặc **nhà trẻ tư**. Cha mẹ được hoàn trả một phần phí tổn gửi con bằng tiền **trợ cấp gửi tư nhân** (yksityisen hoidon tuki).

Trong trường học có trợ giúp cho văn hoá của các dân nhập cư

Trong khi dạy học nhà trường thường cố gắng lưu ý đến bản chất văn hoá riêng của người nhập cư và giúp đỡ bảo tồn nó. Trước đây thì học sinh người nhập cư được dạy học trong nhóm riêng để luyện học trước khi chuyển sang lớp học chính thức. Các học sinh nói ngôn ngữ ngoại quốc có thể được học kèm và học ngôn ngữ riêng của mình trong trường học. Có thể sắp xếp cho trẻ em được học tiếng riêng của mình. Thường thì môn học này được xếp cho hai tiếng trong một tuần.

Cha mẹ có thể thảo luận với nhà trường những việc như: học tin ngưỡng và sự kiêng cử thức ăn đặc biệt của học sinh. Các trường học đều cộng tác chung với gia đình. Tất cả quý phụ mẫu nên tham gia những buổi họp cha mẹ học sinh của trường học tổ chức, các buổi nói chuyện với giáo viên, y-tá cũng như các hoạt động của hội cha mẹ học sinh

- Địa phương cư ngụ sắp xếp cho các trẻ em dưới tuổi phủ thông chú gọi trong các **nhà giữ trẻ** (päiväkoti) hoặc **nhà giữ trẻ gia đình** (perhe-päivähoito). Tiền gọi nhà trẻ được quy định tùy theo thu nhập của gia đình. Những gia đình có thu nhập thấp thì gọi trẻ được miễn phí

Về việc gọi con nhà trẻ có thể hỏi thêm ở phòng hướng dẫn gọi trẻ của địa phương. Về các hình thức trợ giúp cho việc gọi con có thể hỏi ở các văn phòng của viện huu bóng quốc gia nghĩa là KELA.

ĐI HỌC

Nghĩa vụ hắc tập phủ thông được đặt ra cho tất cả các trẻ em sống trường kỳ ở Phần Lan. Điều này có nghĩa là kể cả các trẻ em người nhập cư cũng phải trải qua 9 năm hắc phủ thông cơ sở. Trước khi bắt đầu đi hắc thì các em có thể tham gia hắc lớp vỡ lòng do nhà trẻ hay trường hắc tú chắc. Phủ thông cơ sở thường bắt đầu vào năm mà đã bé tròn 7 tuổi. Em gái và em trai đều có cơ hội đi hắc bình đẳng như nhau. Chương trình hắc phủ thông cơ sở cũng như các sách vở hắc chương trình này ở hắc ăn nhà trường và chăm sóc sức khỏe đều miễn phí

*Về các vấn đề có liên quan đến việc đi học thì có thể thảo luận với **sở giáo dục** của địa phương cư ngụ cũng như với nhân viên của **các trường học**.*

Việc cộng tác giữa nhà trẻ và cha mẹ thì quan trọng

Công tác của nhà trẻ còn là giúp đỡ cho sự phát triển ngôn ngữ và văn hoá của các trẻ em dân nhập cư và làm vững chắc sắc thái đa văn hoá của chúng. Việc quan trọng là các cha mẹ cần thảo luận với các nhân viên nhà trẻ về việc giáo dục trẻ em và thỏa thuận các chi tiết rõ hơn về điều này.

Phụ nữ và nam giới phần lan đều học lấy cho mình một trình độ cao. Hiện nay các phụ nữ dưới 50 tuổi thì có trình độ cao hơn nam giới. Trong số sinh viên của các trường đại học và cao học thì nữ chiếm hơn phân nửa.

Học hội nhập đời sống

(kotoutumiskoulutus)

Tại nhiều địa phương có tú chác cho người dọn nhập cư đã trưởng thành khoá hác hội nhập đời sống kéo dài khoảng nửa năm. Trong khoá hác sẽ hác tiếng phần lan làm quen với cộng đồng người phần lan ở thu nhận các hướng dẫn để hác tiếp tục và đi làm việc đồng thời làm quen với đời sống làm

việc và như qua sự thực tập. , ỗi một hác sinh được soạn cho một chương trình kế hoạch hác tập và rèn luyện để được bú nhiệm làm việc. Nhóm đối tượng trước tiên là những người nhập cư thứ nhất nghiệp hiện đang đăng ký tìm việc làm. , ột số địa phương còn có tú chác cho những người mà chủ các khoá hác đặc biệt.

Chương trình hội nhập đời sống sẽ giúp cho việc hội nhập vào đời sống

Nếu người dân đã chuyển sang Phần Lan ở mà không tìm được việc làm hoặc nơi học tập thì người này có thể được làm cho chương trình kế hoạch hội nhập đời sống **tại văn phòng lao động** hay **tại văn phòng xã hội**. Mục đích của nó là để giúp đỡ cho người nhập cư được bố nhiệm làm việc và hội nhập vào cộng đồng người Phần Lan.

Người dân nhập cư sẽ cùng làm bản kế hoạch với nhân viên của văn phòng lao động hay văn phòng xã hội. Trong đó có lưu ý đến nguyện vọng, tình trạng đời sống cũng như sự hiểu biết nghề nghiệp hiện nay của người xin. Kế hoạch hội nhập đời sống thường bao gồm học tiếng Phần Lan, học bổ túc nghề nghiệp và thực tập. Mặt khác kế hoạch còn có thể là học hẳn một nghề mới hoàn toàn. Kế hoạch hội nhập đời sống kéo dài tối đa là ba năm.

Trong thời gian này, khi mà người dân nhập cư thực hiện theo kế hoạch hội nhập đời sống của chính mình mà không có thu nhập nào khác, thì thu nhập để sinh sống được cấp bằng **tiền trợ cấp hội nhập đời sống** (kotoutumistuki). Yêu cầu của việc nhận tiền trợ cấp là người dân nhập cư phải thực hiện theo chương trình của kế hoạch hội nhập đời sống đã soạn ra.

*Hỏi các điều có liên quan đến các hình thức học tập khác nhau, đến kế hoạch hội nhập đời sống và khoá học hội nhập đời sống từ **văn phòng lao động** của địa phương cư ngụ.*

Học bổng

Tình trạng kinh tế của các sinh viên học sinh ở Phần Lan được đảm bảo bằng tiền học bổng. Người ngoại quốc sống trường kỳ tại Phần Lan sẽ được tiền học bổng khi đi học mà việc học là việc chính, nếu như người này đã sống ở Phần Lan ít nhất là hai năm với lý do khác chỗ không phải lý do học.

Những người tị nạn và thân nhân của họ hoặc những người hồi hương về Phần Lan cũng được tiền học bổng mặc dầu chưa sống ở Phần Lan được hai năm. Kể cả những em dưới 18 tuổi chuyển sang Phần Lan ở cũng có thể được học bổng ngay lập tức sau khi sang, nếu như cha mẹ sống trường kỳ tại Phần Lan.

*Các chi tiết biết thêm về học bổng sẽ do các **văn phòng hưu bổng nhân dân** (KELA) cung cấp.*

Đời sống làm việc

Cần nhớ giấy phép làm việc

Người dân nhập cư cần có một số giấy phép ngoại lệ để làm việc tại Phần Lan do Sở ngoại kiều cấp.

Phụ nữ và nam giới ở Phần Lan có các cơ hội, quyền lợi và nghĩa vụ về đời sống làm việc như nhau. Việc phụ nữ đi làm lãnh lương hoặc làm cơ sở tư nhân bên ngoài gia đình là chuyện bình thường. Việc đi làm sẽ làm tăng thêm sự tự lập về mặt kinh tế của người phụ nữ.

Bình đẳng trong đời sống làm việc

Trong luật bình đẳng có chú ý đặc biệt đến sự nâng cao địa vị của người phụ nữ trong đời sống làm việc. Luật pháp cũng đòi hỏi các cơ sở làm việc để dài cho việc xấp xếp thích hợp giữa đời sống gia đình và công việc làm. Mục đích là để tạo cho giới nam cũng như giới nữ những cơ hội tham gia kể cả công việc chăm sóc gia đình cũng như đi làm được như nhau.

Ở Phần Lan pháp luật nghiêm cấm ngoài sự phân biệt giới phái còn cấm sự phân biệt như là nguồn gốc dân tộc, tín ngưỡng hoặc tuổi tác. Nơi đây muốn bảo đảm cho mỗi người việc được đối xử bình đẳng trong khi xin việc làm và trong khi làm việc. Mục đích là để những người dân nhập cư cùng tham gia đi làm và sinh hoạt của cộng đồng trên cương vị một thành viên bình đẳng.

Xin việc

Các văn phòng lao động sẽ giúp đỡ khi bắt đầu xin việc, nơi đó thường cũng có các nhân viên đặc biệt chuyên phục vụ cho những người nhập cư. Ngay sau khi đến Phần Lan thì nên đến trình diện

xin việc làm ở văn phòng lao động tại địa phương cư ngụ. Từ văn phòng lao động sẽ được biết ngoài các nơi cần người làm việc ra còn có các nơi học hoặc thực tập khác nhau. Vấn đề quan trọng trong khi xin việc làm là sự tích cực của mình và liên hệ đến các cơ sở làm việc.

Lương bổng

Thu nhập có được do sự làm việc của chính mình là tài sản riêng tư của mỗi cá nhân. Thông thường các cơ quan làm việc trả lương vào trương mục ngân hàng cá nhân mà nhân viên đã thông báo. Trương mục có thể mở bằng cách chọn ngân hàng và việc mở trương mục cần có số hộ chiếu còn hiệu lực hoặc thẻ cá nhân.

Thuế

Mỗi một người đi làm sống tại Phần Lan đều đóng thuế từ tiền thu nhập của mình hưởng được kể cả cho nhà nước và cho địa phương cư ngụ. Những người có thu nhập cao sẽ đóng thuế nhiều hơn những người có thu nhập thấp. Cơ quan làm việc sẽ lo việc đóng thuế căn cứ theo giấy thuế của nhân công. Công nhân viên chức phải nộp giấy thuế của mình cho cơ quan làm việc khi bắt đầu làm việc.

*Người dân nhập cư trước khi bắt đầu đi làm chỗ đầu tiên phải đi lấy giấy thuế từ **văn phòng thuế** của địa phương mình cư ngụ. Đồng thời điều quan trọng nữa là phải thông báo rằng là người dân nhập cư. Sau năm đầu rồi thì không cần đi xin giấy thuế nữa mà nó sẽ được gửi theo bu đầu về nhà.*

Sự ích lợi của việc đi làm cũng sẽ thấy được trong tiền hưu trí

Tiền lương có được do làm việc sẽ tác động đến sự tự chủ về kinh tế cũng như trong tương lai. Nếu như người đang đi làm bị thất nghiệp thì số tiền thất nghiệp của người này là tiền tính theo lương mà thường thì cao hơn của người bị thất nghiệp lâu. Đồng thời người có lương đi làm, nếu như trong thời gian sống đã có số lương càng cao thì cũng có cơ hội lãnh tiền hưu trí càng cao. Sự an sinh xã hội của người có đi làm việc trong đa số trường hợp thì không lệ thuộc vào thu nhập của người chồng/vợ.

Tại Phần Lan kể cả phụ nữ lẫn nam giới đều có thể đi làm việc ở bên ngoài gia đình. Hiện nay con số phụ nữ đi làm ở Phần Lan cũng gần bằng với con số của nam giới.

An sinh xã hội

Bằng ngôn khoản thuế thu được sẽ tài trợ cho các khoản an sinh xã hội khác. Thông thường thì đàn bà và đàn ông ở Phần Lan tự nuôi sống mình và gia đình của họ bằng công việc làm. Dù vậy không phải

lí c nào việc này cũng có thể làm được có chăng hạn như vì thất nghiệp quá cao tụt nguyên hoặc ốm đau. Trong những trường hợp này thì cộng đồng cố gắng bảo đảm cho sự thu nhập của con người. Đa số các quyền lợi xã hội do viện hưu bổng nhọn dọn nghĩa

là KELA đảm trách và tất cả những người sống trường kỳ trên khắp Phần Lan đều được hưởng các quyền lợi đó không lệ thuộc gì đến quốc tịch.

Hoạt động giải trí

Dầu cho đi tìm việc làm một cách tích cực nhưng việc làm không phải lí c nào cũng tìm được. Trong tình huống như vậy thì không nên sụp đổ và tự nhốt mình vào không gian ở nhà. Ở Phần Lan có nhiều cái giải trí không đếm xuê và có thể tham gia chẳng hạn như vào công việc thị nguyện hoặc sinh hoạt đoàn thể. Ở nhiều địa phương có những sinh hoạt

chỉ dành riêng cho giới nữ. Trong các hội đoàn riêng và các nơi gặp gỡ nhiều nguồn văn hoá của người dọn nhập cư có thể bảo tồn văn hoá của mình và gặp gỡ những người mới. Công tác thị nguyện và đoàn thể sẽ tạo điều kiện cho việc duy trì và phát triển các khả năng và kiến thức của mình và sau này nó cũng có thể có một ý nghĩa lớn lao đối với việc được bổ nhiệm làm việc.

*Các chi tiết biết thêm về các cơ hội giải trí của địa phương mình cụ ngụ hỏi từ những nơi như **phòng văn hoá** và **giải trí** của địa phương, **từ các hội, đoàn** cũng như **từ các thông cáo trong các báo của địa phương**.*

HÃY CẨN THẬN KHI KÝ TÊN VÀO CÁC TỜ HỢP ĐỒNG

Trước khi ký tên vào các văn bản hợp đồng hay giấy tờ cần phải tìm hiểu cho rõ ràng nội dung của chúng. Các hợp đồng bằng văn bản đều là ràng buộc. Nếu như khả năng ngôn ngữ của mình không đủ để hiểu hợp đồng, nên yêu cầu thông dịch giúp đỡ. Kể cả việc hiểu những điều kiện trong hợp đồng làm việc trước khi ký tên cũng là việc quan trọng.

Ví dụ như các hợp đồng về việc ly dị và phân chia tài sản có thể là khá phức tạp. Thường thì khi làm các giấy tờ cũng cần có sự giúp đỡ của người biết luật. Sự giúp đỡ trong tất cả các vấn đề có tính pháp lý sẽ do các trợ vấn pháp lý công chúng, cố vấn pháp luật và các luật sư khác cung cấp. Những người có ít tài sản có thể được giúp đỡ pháp lý miễn phí từ các văn phòng trợ vấn pháp lý công chúng.

Các khó khăn trong đời sống gia đình

Trong đời sống của mỗi gia đình ngoài các niềm vui ra còn có các tranh cãi và các khó khăn. Nhiều lúc sức lực và cách giải quyết của mình không đủ để giải quyết các rắc rối. Khi đó nên cùng với những người chuyên môn bên ngoài tìm các cách giải quyết trước khi các rắc rối nảy sinh quá lớn.

GIÚP ĐỖ CHO SỰ BẤT HÒA

Tất cả các tỉnh thành ở Phần Lan đều có các phòng hướng dẫn giáo dục và gia đình (kasvatus- ja perheneuvola), đó là những nơi cho sự giúp đỡ đối với các câu hỏi về quan hệ của con người, về đời sống gia đình và về việc giáo dục con cái. Một hình thức hướng dẫn cho gia đình là tự nguyện đến thỏa thuận các vấn đề của gia đình, có thể hỏi ở các văn phòng xã hội của địa phương để đi đến đó. Khi thỏa thuận các vấn đề của gia đình, các thành viên trong gia đình sẽ cùng với nhân viên xã hội hoặc chuyên gia tâm lý cố gắng tìm một giải pháp công bằng, làm hài lòng tất cả các thành viên trong gia đình. Tất cả hoặc một số các thành viên trong gia đình có thể tham gia cuộc thỏa thuận. Từ các cuộc thỏa thuận có thể xin giúp đỡ đến bất cứ sự bất hòa nào trong gia đình kể cả các khó khăn trong vấn đề ly dị.

Cuộc thỏa thuận các vấn đề gia đình của địa phương tổ chức thì miễn phí và các buổi nói chuyện với nhân viên xã hội thì hoàn toàn được bảo mật. Ngoài cửa địa phương ra thì dịch vụ thỏa thuận còn được cung cấp từ các nơi như là các nhà thờ và các đoàn thể và cá nhân khác đã có tìm hiểu về sự hướng dẫn gia đình.

Bị trở ngại về thần kinh

Sự di chuyển sang một nước mới và sự thích nghi vào hoàn cảnh đó có thể là một sự nặng nề về mặt tinh thần. Ngoài ra các khó khăn đã gặp phải ở quê nhà và số phận của những thân nhân còn ở lại nơi đó có thể đè nặng tinh thần. **Các văn phòng tâm lý, tâm thần** của các địa phương sẽ cho các hướng dẫn và chữa trị các khó khăn về tinh thần. Các phục vụ cho dân chúng của địa phương thì đều miễn phí.

Ngoài ra tại Helsinki còn có **Trung tâm khủng hoảng của người ngoại kiều** (Ulkomaalaisten kriisikeskus) phục vụ cho những

người dân nhập cư sống tại Phần Lan và gia đình của họ. Ở đó sẽ được sự giúp đỡ miễn phí đối với các khó khăn về tâm thần và về mặt xã hội. Những người bị nạn đã từng là nạn nhân bị tra tấn ở quê nhà và các thân nhân của họ được chữa trị miễn phí tại **Trung tâm hồi phục những người bị tra tấn** (Kiduttettujen kuntoutuskeskus). Những dịch vụ này cần đặt giờ trước.

Nhà mẫu nhi (ensikoti)

Việc sinh đứa con đầu lòng cho gia đình sẽ đánh dấu cho một tình trạng đời sống mới cũng như sự học hỏi nhiều vấn đề mới mẻ. Có khi gia đình còn có những điều thật khó khăn trong thời gian đứa bé sinh ra đối như là khủng hoảng gia đình hoặc không có nhà ở. **Các nhà mẫu nhi** là những nhà cho người mẹ và trẻ thơ, mà công việc của nó là giúp đỡ cho người mẹ trong những tình huống khó khăn như vậy. Những người mẹ đang mang thai và những người đã sinh con cùng với con mình có thể đến đó ở. Trong các nhà mẫu nhi sẽ hướng dẫn cho cách làm người mẹ và chăm sóc con, đồng thời giúp đỡ cho bước đầu trong sự tự lực làm cha mẹ của mình. Thời gian ở trong nhà mẫu nhi không nhất định. Thường thì người mẹ và đứa con sống ở trong nhà mẫu nhi nửa năm.

*Các chi tiết về nhà mẫu nhi hỏi ở **các văn phòng xã hội** và **phòng hướng dẫn sức khỏe** của địa phương.*

Các khó khăn của trẻ em và thiếu niên

Trẻ em và thiếu niên thường thích nghi vào nguồn văn hoá mới nhanh hơn những người lớn. Chúng hội nhập vào các tập quán mới trong quan hệ bạn bè và trong trường học., mà các bậc cha mẹ có thể khó hiểu được. Ngoài các khó khăn đối với sự tồn tại chung của văn hoá mới và củ các trẻ em và thiếu niên còn có thể gặp phải các khó khăn khác nhau bên ngoài gia đình như là sự chọc phá trong trường. Tác hại của sự nảy sinh thêm các khó khăn là sẽ bị đưa đẩy vào các sự nghiện ngập thuốc phiện hoặc phạm pháp khác.

Để ngăn ngừa các khó khăn thì việc quan trọng là các bậc cha mẹ phải nói chuyện với con mình về các việc này và liên hệ chặt chẽ với nhà trẻ và

Hành vi bạo lực bên trong các bức tường của gia đình thật đáng tiếc là rất nhiều. Mặc dầu các phụ nữ thường sợ nhiều hơn việc sẽ là nạn nhân bị người lạ dùng bạo lực, đa số các bạo lực đối với phụ nữ lại xảy ra ngay chính ở tại nhà. Cứ năm người phụ nữ phần lan thì có một người cho biết là bị bạo lực hành hung trên cơ thể hoặc bị đe dọa bằng bạo lực trong mối quan hệ vợ chồng hiện tại.

trường hắc của con mình. Nên bắt tay kịp sớm vào ngay các khó khăn lí c còn nhỏ. Các bậc cha mẹ nên nhớ rằng ở Phần lan thanh thiếu niên có quyền quyết định các việc có liên quan đến đời sống của nó, chẳng hạn như tự chấn người sống đời với nó.

*Đối với các khó khăn của trẻ em và thanh thiếu niên có thể xin sự giúp đỡ từ các **phòng hướng dẫn giáo dục và gia đình** và **phòng tâm lý tâm thần của địa phương**.*

BẠO LỰC TRONG GIA ĐÌNH

Sự hành hung người phối ngẫu hoặc trẻ con là hành vi bạo lực trong gia đình. Hành vi bạo lực trong gia đình theo luật pháp là sự phạm pháp, mà hành động bạo lực không thể chống chế bằng cách cho đó là phong tục tập quán. Người bị đối xử bằng bạo lực nên đi trình với cảnh sát và đi bác sĩ kiểm tra.

Bạo lực đối với người phối ngẫu hay trẻ con thường là bằng cơ thể, tinh thần, tiền bạc hoặc tình dục. Thường thì các hình thức khác nhau của hành

Có thể xin được bảo vệ bằng sự cấm lai vãng đến gần

Ở Phần Lan có luật về sự cấm lai vãng đến gần đang hiện hành. Sự cấm lai vãng đến gần có nghĩa là để bảo vệ cho tính mạng, sức khỏe, sự tự do hoặc yên tĩnh của một người, có thể cấm một người nào đó không được liên lạc đến người này. Sự cấm lai vãng đến gần có thể xin khi mà người phải ngấu hoặc người đã từng sống chung trước đây có hành vi đe dọa. Khi chính quyền quyết định cấm lai vãng đến gần, họ sẽ đo lường lời khai của người xin lệnh cấm cũng như các bằng chứng nếu có như là các chứng nhận của bác sĩ, các lần báo với cảnh sát và các lời khai của các nhân chứng. Các lý do nặng nề cho lệnh cấm lai vãng đến gần có thể được xem là hành vi bạo lực đã xảy ra.. Dẫu vậy, việc xin lệnh cấm không đòi hỏi đã có xảy ra bạo lực.

Lệnh cấm lai vãng không thể cấp cho sự quan hệ của hai người đang sống chung một nhà. Nhờ giúp đỡ xin lệnh cấm lai vãng đến gần chẳng hạn như từ những nhân viên xã hội. Xin lệnh cấm lai vãng đến gần hoặc bằng miệng hoặc bằng đơn từ cảnh sát hoặc toà án.

vi bạo lực sẽ xuất hiện chung với nhau.

- Hành hung cơ thể ví dụ như là đánh, xô, đá và bóp, kẹp.
- Hành hạ tinh thần là xiết, đe dọa, bắt lỗi, miệt thị, hà hiếp, hù nh嚇 cũng như giới hạn sự đi lại và các mối quan hệ với bạn bè và bà con.
- Bạo lực về mặt kinh tế là người phối ngẫu không được đi làm hoặc là để cho người này không có tiền bạc.
- Bạo lực về tình dục là sự sờ mó có tính dâm dục khi người phối ngẫu không muốn, bắt buộc ăn nằm hoặc cưỡng hiếp.

Kể cả việc trừng phạt con cái trên cơ thể cũng bị cấm ở Phần Lan. Bạo lực trong gia đình không tự chấm dứt mà thường thì nó sẽ càng nặng hơn. Ở những địa phương lớn có **các nhà an toàn** (turvakodit) giúp đỡ cho các nạn nhân bị bạo lực, những người ở địa phương khác cũng có thể xin đến. Có thể xin giúp đỡ ở **các văn phòng xã hội, trung tâm y tế, văn phòng tâm thần tâm lý và văn phòng hướng dẫn gia đình** của địa phương mình. Có thể kể những chuyện bạo lực trong gia đình cho phòng hướng dẫn bà mẹ và trẻ em nghe. Trách nhiệm của các viên chức là giúp đỡ.

Kể cả người hành hung cũng cần được giúp đỡ.

Các **viên chức chính quyền** địa phương và **các nhà chuyên môn giúp cho những người hay dùng bạo lực** sẽ giúp đỡ cho

những người muốn từ bỏ sự xử sự bằng bạo lực. Trong giai đoạn khủng hoảng của bạo lực thì nạn nhân và người gây bạo lực thường nên đi nhờ được giúp đỡ riêng, bởi vì người bị hành hung có thể sẽ khó nói về những chuyện mình gặp phải khi có mặt người dùng bạo lực.

Các nhà an toàn

Bất cứ người nào bị bạo lực trong gia đình đều có thể xin vào nhà an toàn. Nhà an toàn có thể vào thẳng khi gặp tình huống khủng hoảng và khẩn cấp hoặc có thể liên lạc bằng điện thoại đến đó hay qua nhân viên xã hội riêng của mình rồi mới vào sau. Các người mẹ và trẻ con có thể sống tạm thời trong nhà an toàn khi mà không thể nào ở nhà được hay ở nhà thật nguy hiểm vì sự hành hung, đe dọa hay vì sợ hãi. Có thể cùng với các nhân viên của nhà an toàn suy nghĩ tìm các biện pháp và cách giải quyết cho sự khó khăn để cắt đứt sự bạo lực nối tiếp. Người trong cuộc sẽ tự chọn lấy biện pháp. Các nhà an toàn và điện thoại trực của các nơi ấy được mở suốt ngày đêm. Các địa phương cũng có các nhà ở an toàn và cho trường hợp bị khủng hoảng.

Việc quan trọng là làm cho bạo lực chấm dứt

Tại Phần Lan thì hành vi bạo lực xảy ra ở nhà cũng là sự phạm pháp nằm trong sự truy tố hợp pháp. Điều này có nghĩa là việc truy tố ra toà án về vấn đề dùng bạo lực tại nhà không tùy thuộc vào quyết định của nạn nhân. Công tố viên sẽ cho truy tố ra toà nếu như nạn nhân không phản đối do ý muốn thật sự của mình và việc truy tố không là quá đáng.

Về các nhà an toàn và nhà ở an toàn hỏi tại **văn phòng xã hội**. Trong những trường hợp khẩn cấp cũng như vào buổi tối và ngày cuối tuần thì cảnh sát sẽ cho sự hướng dẫn.

Hãm hiếp

Theo luật Phần lan thì hãm hiếp là việc phạm pháp. Kể cả sự hãm hiếp người phối ngẫu cũng là phạm pháp. Nạn nhân bị hãm hiếp nên liên lạc **với cảnh sát** và đi **gặp bác sĩ** ngay lập tức khi sự phạm pháp vừa xảy ra. Sự hãm hiếp không phải là lỗi của nạn nhân cho nên nạn nhân không cần xấu hổ. Nạn nhân bị hãm hiếp có thể xin sự giúp đỡ **từ**

các viên chức chính quyền địa phương cư ngụ cho các sự khó khăn gây ra bởi sự hãm hiếp. Ở Helsinki có **trung tâm khủng hoảng do bị hãm hiếp Tukinaisen** phục vụ cho cả nước.

LY DỊ

Hôn nhân là một hợp đồng tự nguyện và cũng có thể hủy bỏ. Nếu như đời sống chung cảm thấy không thể được thì nên suy nghĩ đến việc ly dị. Ly dị ở Phần Lan là việc khá phổ biến. Việc ly dị được trình lên cho **tòa án sơ thẩm** của địa phương cư ngụ bằng đơn xin ly dị. Tòa án không tìm hiểu lý do

Xin ly dị ở toà án sơ thẩm

Hai vợ chồng cùng làm đơn ly dị hoặc một trong hai người một mình làm nộp lên cho toà án sơ thẩm

Trong trường hợp này thì hai vợ chồng phải đợi nửa năm nghĩa là **thời gian suy nghĩ** (harkinta-aika)

Ly dị có thể được cấp cho nếu như sau nửa năm hai vợ chồng cùng yêu cầu hoặc một trong hai người yêu cầu được ly dị bằng đơn xin ly dị mới gởi cho toà án sơ thẩm.

Hai vợ chồng đã sống riêng trong thời gian hai năm vừa qua

Trong trường hợp này hai vợ chồng cùng làm đơn ly dị hoặc một trong hai người một mình làm nộp lên cho toà án sơ thẩm

Sự ly dị có thể được cấp ngay lập tức

ly dị cũng như các quan hệ cá nhân giữa hai người. Việc ly dị có thể được cấp cho mặc dầu người phối ngẫu kia phản đối điều đó.

Sự phân chia tài sản khi ly dị

Khi kết thúc cuộc sống chung thì sẽ quyết định việc phân chia tài sản, con cái cũng như việc ai trong hai người được ở lại căn nhà của gia đình. Tài sản được phân chia bằng cách nào thì tùy thuộc theo luật nhà nước quy định về vấn đề tài sản của vợ chồng (xem trang 5). Nếu như trường hợp chiếu theo luật Phần Lan thì sau khi ly dị, toàn bộ tài sản của hai vợ chồng thông thường đem chia đôi cho hai người. Điều này được gọi là **quyền lợi hôn nhân** (avio-oikeus). Hai vợ chồng có thể phân chia tài sản theo thoả thuận chung đã bàn. Nếu như sự thông hiểu về việc phân chia tài sản không nảy sinh ra được thì toà án có thể quyết định cho luật sư giải quyết việc này.

Đầu vậy, tài sản sẽ không được chia đôi nếu như hai vợ chồng trước khi kết hôn hoặc trong thời gian sống trong hôn nhân có làm tờ **hợp đồng điều kiện hôn nhân** (avioehtosopimus). Trong tờ hợp đồng điều kiện hôn nhân có thể thoả thuận rằng hai vợ chồng không có quyền lợi hôn nhân đối với tài sản của đối phương hoặc không có quyền lợi đối với một phần tài sản nào đó. Trường hợp này khi ly dị cả hai người sẽ giữ lại cho mình số tài sản, mà trong

hợp đồng điều kiện hôn nhân đã nêu ra. Hợp đồng điều kiện hôn nhân cũng ảnh hưởng đến cả việc chia tài sản khi một trong hai người chết đi.

*Hợp đồng điều kiện hôn nhân phải làm bằng văn bản. Việc soạn thảo nên nhờ **văn phòng trợ vấn pháp lý công chúng** hoặc **luật sư** giúp đỡ. Hợp đồng điều kiện hôn nhân phải đem đăng ký ở **toà án sơ thẩm** của địa phương cư ngụ.*

Ảnh hưởng của việc ly dị đến giấy phép cư trú

Khi sự ly dị đã có hiệu lực thì việc cấp tiếp hoặc thu hồi giấy phép cư trú luôn luôn được cân nhắc theo từng trường hợp riêng biệt. Sự kết thúc hôn nhân hay ngoại hôn chỉ có thể ảnh hưởng đến việc cấp giấy phép cư trú tiếp tục khi mà người dân nhập cư có giấy phép cư trú có hạn định được cấp theo diện quan hệ gia đình. Sự ly dị không ảnh hưởng đến giấy phép cư trú thường kỳ. Nếu như giấy phép cư trú thường kỳ có được là do các sự khai báo giả tạo về hôn nhân hoặc ngoại hôn thì sự ly dị có thể thật sự ảnh hưởng đến giấy phép cư trú.

Sự cấp phát giấy phép cư trú lúc nào cũng căn cứ theo sự suy xét. Các viên chức chính quyền khi làm quyết định sẽ lưu ý đến tất cả các lý do liên quan đến vấn đề. Quyết định cũng bị ảnh hưởng bởi việc

các quan hệ của người dọn nhập cư được nhận thụy nghiênnặng về chiều hướng nào ở Phần Lan hay quốc gia cư ngụ trước đợy. Chồng hay vợ người phần lan trước đợy không thể ra lệnh cho các viên chức chMh quyền thu hồi giấy phép cư trú .

Nếu như người đang ly dị có giấy phép cư trú có thời hạn thì thông thường đòi hỏi phải ở Phần Lan được hai năm để giấy phép có thể được cấp tiếp tục. Nếu như người dọn nhập cư đang mang thai hoặc đã có con ở Phần Lan có việc làm hoặc chủ hắc thì việc cấp giấy phép cư trú tiếp tục có thể được suy xét lại mặc dầu người này ở Phần Lan ngắn hơn hai năm.

Điều kiện phải sống ở Phần Lan được hai năm sẽ không đòi hỏi trong trường hợp mà hôn nhơn hoặc ngoại hôn kết thúc bởi lý do bạo lực của người phối ngẫu. Hành vi bạo lực của người phối ngẫu phải trình bày đầy đủ cho viên chức cấp giấy phép. Tường trình có thể bằng giấy chằng nhận của bác sĩ về dấu vết của sự hành hung trên cơ thể hoặc giấy tường trình của phòng hướng dẫn gia đình. Nền đMh kèm theo đơn xin giấy phép cư trú cả giấy tường trình riêng của người xin về tình trạng của mình.

Tình trạng của con cái trong khi ly dị

Trách nhiệm của người bảo dưỡng con là đáp ăng cho sự sống mạnh khỏe của con cái sự giáo dục và sự phát triển một cách điều đặn. Quyền bảo dưỡng có nghĩa là quyền chăm nom con cái và quyết định những điều có liên quan đến nó. Trường hợp cần

thiết thì người bảo dưỡng sẽ đại diện cho nó trong phiên xử của tòa ần và gặp các viên chức chMh quyền. Chỉ có người bảo dưỡng có thể ghi tên con vào sổ hộ chiếu của mình.

Đãa con sinh ra trong hôn nhơn thì cả hai cha mẹ là người bảo dưỡng của nó. Sự ly dị của cha mẹ cũng là tình trạng khó khăn cho con cái và nó có quyền sau khi ly dị được nhận sự chăm sóc của cả hai cha mẹ. Trong tình trạng ly dị thường cố giữ được **s SaáoSluóngSchung** (yhteishuoltajuus).

Nếu như có thể được thì cha mẹ khi ly dị thỏa thuận với nhau về việc bảo dưỡng con và nơi đãa con ở. Hợp đồng này có thể được công nhận tại văn phòng xã hội của địa phương chẳng hạn như tại **văn phòng Sliếp Srách Sác S Áns Sliếp Gia đình** (perheasiainoimisto). Nếu như cha mẹ không đồng ý nhau về kết quả cuối cùng thì tòa ần sẽ lập quyết định về quyền nuôi dưỡng. Quyết định của tòa ần sẽ được ăng hưởng tới bởi quyền lợi của đãa con và sự tường trình của các nhơn viên xã hội về tình hình của người cha và người mẹ.

Quyền bảo dưỡng chung đòi hỏi hai cha mẹ khả năng cộng tác có mặt đầu hắc có những mợy thuận giữa hai người với nhau. Nếu như các điều kiện để giữ quyền bảo dưỡng chung bị thiếu đi thì có thể hủy bỏ nó và quyết định cho một trong hai người làm **ngườ SáoSluóng Sủt Sủnh** (yksinhuoltaja).

ở hi ly dị sẽ thỏa thuận các vấn đề về con cái

QUYỀN BẢO DƯỠNG CHUNG (YHTEISHUOLTAJUUS)

Quyền bảo dưỡng chung là cha và mẹ sau khi ly dị cùng cùng nuôi dạy con cái và thỏa thuận chung với nhau các việc có liên quan đến con cái. Trên thực tế thì trong nhiều vấn đề sẽ do người cha hay mẹ, mà đãa con đang sống chung, quyết định. Sự đồng ý của người bảo dưỡng kia được đòi hỏi trong các quyết định như sau:

- đổi chỗ ở của đãa con (đặc biệt là khi ra nước ngoài)
- xin cấp sổ hộ chiếu
- các cách thức trị bệnh
- đổi tên hay tín ngưỡng
- đi học
- sử dụng tài sản của con

GIẢI PHÁP I

GIẢI PHÁP 2

QUYỀN BẢO DƯỠNG MỘT MÌNH

(YKSINHUOLTAJUUS)

Người bảo dưỡng của đãa con nghĩa là chỉ một trong hai người sẽ chăm sóc con một mình và cũng một mình quyết định các việc có liên quan đến nó.

Quyền gặp mặt

Không tùy thuộc vào việc cuối cùng thì khi ly dị sẽ bảo dưỡng chung hay bảo dưỡng một mình, đứa con có quyền giữ mối quan hệ gần gũi và bảo đảm kể cả với mẹ lẫn với cha. Cha mẹ cần cùng nhau quan tâm đến việc đứa con được gặp mặt cha/mẹ mà nó không có ở chung một cách đầy đủ. Việc gặp mặt người cha/mẹ kia là quyền lợi của đứa bé mà người chồng/vợ trước đây không thể cấm đứa con được.

Tiền cấp dưỡng

Cả hai cha mẹ của đứa con đều có nghĩa vụ nuôi đứa con. Nếu như cha mẹ không sống chung thì đứa con có quyền nhận **tiền cấp dưỡng** (elatusapu) từ người cha/mẹ mà nó không có sống chung. Tiền cấp dưỡng được quy định bằng văn bản hợp đồng hoặc tại nhậm viên bảo vệ quyền lợi trẻ em hoặc bằng quyết định của tòa án. Số tiền cấp dưỡng được quy định tùy theo tình trạng kinh tế của người có trách nhiệm cấp dưỡng. Nếu như người có trách nhiệm cấp dưỡng không có khả năng trả số tiền cấp dưỡng đã thỏa thuận thì đứa con có quyền nhận **tiền trợ cấp sau ly hôn** (elatustuki) của địa phương cư ngụ.

*Về tình trạng của đứa con trong hoàn cảnh ly dị sẽ được các **nhân viên bảo vệ quyền lợi trẻ em** và **nhân viên xã hội** cho biết thêm.*

Các chi tiết liên lạc đến các cơ quan chính quyền quan trọng nhất

VĂN PHÒNG ĐẶC TRÁCH VỀ SỰ BÌNH ĐẲNG (TASA-ARVOVALTUUTETUN TOIMISTO)

Đặc trách viên về sự bình đẳng có thể giúp đỡ cho người bị phồn biệt trong việc bảo đảm cho các quyền lợi của người này. Có thể yêu cầu đặc trách viên về sự bình đẳng giúp tư vấn thuật về việc đã có xảy ra chuyện phồn biệt giới phái hay không. Công tác của đặc trách viên về sự bình đẳng là

- trông coi việc chấp hành luật bình đẳng về giới tMh và đặc biệt là sự chấp hành việc cấm phồn biệt và sự đđng báo có tMh cách phồn biệt.
- xic tiến các bản đề nghị căn cứ theo các đề luật đ các hướng dẫn và sắc lệnh
- cung cấp các chi tiết về luật bình đđng và sự thực thi nó
- theo sát sự thực thi việc bình đđng giữa nam và nữ trên khắp các ngành của đời sống cộng đđng

Văn phòng đặc trách về sự bình đđng

Địa chỉ thư tM: PL 336

00023 VALTIONEUVOSTO

Địa chỉ tiếp thị: , ikonkatu 2 D6đầu 6
00100 Helsinki

Sdt: (09) 160 4582

Địa chỉ viễn thông: tasa-arvo@stm.vn.fi
www.tasa-arvo.fi

SỞ NGOẠI KIỀU (ULKOMAALAI SVIRASTO)

- giải quyết các vấn đề liên quan đến sự nhập cảnh/hồ trí trong nước và tị nạn
- giải quyết các vấn đề liên quan đến quốc tịch Phần Lan
- cung cấp các dịch vụ thông tin cho các cơ quan chMh quyền và các hội đoàn quốc tế
- lưu trữ sự đđng ký nhồn khẩu của người ngoại kiều

Phục vụ cho khách của Sở ngoại kiều hoạt đđng như sau:

Nhận giúp đỡ:

thả hai - thả sáu từ 8:00-16:15 giờ

Hỏi thăm về đơn từ chỉ bằng thư hoặc bằng điện thoại.

Hỏi thăm bằng điện thoại:

thả ba - thả năm từ số (09) 476 5500

về các vấn đề nhập cảnh từ 10-11 giờ

về các vấn đề tị nạn và xin nơi cư trí an toàn từ 14-15 giờ

về các vấn đề quốc tịch từ 14-15 giờ

Hỏi thăm về việc tiếp nhận đơn xin đả nhợp và nó đđng nằm trong giai đoạn giải quyết nào từ thả hai - thả sáu lí c 8:00-16.15 giờ/đt số 0300 443006gM tiền 008 euroa/phí t + tiền mạng lưới khu vực

Sở ngoại kiều

Địa chỉ thư tM: PL 92600531 Helsinki

Địa chỉ viễn thông: ulkomaalaisvirasto@uvi.fi
www.uvi.fi

VĂN PHÒNG ĐẶC TRÁCH NGƯỜI THIỂU SỐ (VÄHEMMISTÖVALTUUTETUN TOIMISTO)

, ục đđng của văn phòng đặc trách người thiểu số là ngăn ngừa sự phồn biệt gốc người/đđng mạnh các quan hệ tốt đẹp với người thiểu số/bảo đảm các quyền lợi của các nhóm thiểu số gốc độn tộc và người nước ngoài cũng như trông coi việc thực thi nguyên tắc không phồn biệt gốc người. Công tác của đặc trách viên về người thiểu số là:

- theo sát và nhợng cao địa vị và quyền lợi của người ngoại kiều và các nhóm thiểu số gốc độn tộc
- báo cáo việc thực thi sự bình đđng cũng như làm các bản đề nghị từ sự phồn biệt và các mặt xấu do mình nhận thấy để đđng bỏ chỉ ng đi.
- cung cấp các thông tin cho các cơ quan chMh quyền về nghị đđng của luật pháp về sự phồn biệt nguồn gốc cũng như về địa vị của người ngoại kiều và các nhóm người thiểu số gốc độn tộc và việc thực thi chỉ ng.
- thực hiện công tác đả quy đđng trong luật ngoại kiều (378/1991) cho đặc trách viên về người thiểu số.

Văn phòng đặc trách về người thiểu số

Địa chỉ thư từ: PL 34

00023 VALTIONEUVOSTO

Sdt: 09-160 06

Địa chỉ viễn thông:

vahemmistovaltuutetun.toimisto@mol.fi
www.mol.fi/vahemmistovaltuutettu

BÌNH ĐẲNG TẠI PHẦN LAN -

Thông tin dành cho phụ nữ và nam giới nhập cư

Quyền hướng dẫn có chứa đựng các kiến thức hiểu biết thêm về các đề tài như sau:

- Kết hôn
- Sự giáo dục và việc đi học của trẻ em
- Học tập tại Phần Lan
- Xin việc làm
- Các khó khăn trong đời sống gia đình

Painettua esitettä on saatavana eri kielillä:

- suomi
- englanti
- venäjä
- kurdi
- vietnam
- somali
- takalogi
- thai

**Myös muita kieliversioita
löytyy osoitteesta
www.mol.fi/migration**

**Esitteen tilaus:
Edita Prima Oy
prima.asiakaspalvelu@edita.fi
tel. 020 450 011**

TYÖMINISTERIÖ

www.mol.fi

